

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2009.gada 2.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja U.Mihailova,
tiesneši S.Kanenberga un E.Puriņš,

piedaloties pieteicējas akciju sabiedrības „Hanzas maiznīcas” pārstāvjiem *E.B.* un *R.E.*, un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Konkurences padomes pārstāvei Marikai Gruntei-Bukai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz akciju sabiedrības „Hanzas maiznīcas” pieteikumu par Konkurences padomes 2006.gada 29.marta lēmuma Nr.E02-25 atcelšanu, sakarā ar akciju sabiedrības „Hanzas maiznīcas” apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 20.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Konkurences padome (turpmāk arī – atbildētāja) 2006.gada 29.martā pieņēma lēmumu Nr.E02-25 (turpmāk – Lēmums), ar kuru akciju sabiedrības „Hanzas maiznīcas” darbības 2004. un 2005.gadā konstatēts Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums, kas izpaudies kā tālākpārdošanas cenu noteikšana maizes mazumtirdzniecības tirgū Latvijas teritorijā, Vislatvijas akciju laikā preces – maizi – realizējot iepakojumos, uz kuriem bija uzdrukāta un ar uzlīmi izvietota fiksēta mazumtirdzniecības cena. AS „Hanzas maiznīcas”, un uzlikts naudas sods Ls 11709 apmērā.

[2] Par Lēmumu AS „Hanzas maiznīcas” iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot atcelt Konkurences padomes Lēmumu. Pieteikumu pieteicēja pamato ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[2.1] Konkrētajā gadījumā tirgotājiem tika piedāvātas atsevišķas preces – maize „Māra”, „Saimes baltmaize sagriezta”, „Saimes formas maize” un „Vārpas baltmaize sagriezta” – iepakojumos, uz kuriem bija uzdrukāta maksimālā mazumtirdzniecības cena akcijas laikā. Mazumtirgotāji varēja pēc savas izvēles piedalīties vai nepiedalīties šajās akcijās. Lietas izskatīšanas gaitā pieteicējas pārstāvji vairākkārt, gan rakstveidā, gan tiekoties ar atbildētājas pārstāvjiem, sniedza informāciju par veiktajām tirdzniecības

akcijām, norādot, ka akcijas nebija mazumtirgotājiem obligātas un ka uz iepakojumiem norādītās cenas vērtējamas kā maksimālās cenas, kuru noteikšana nav aizliegta.

[2.2] Lēmums ir prettiesisks Administratīvā procesa likuma (turpmāk arī – APL) 84.panta izpratnē, jo atbildētāja nepamatoti novērtējusi pieteicējas rīcību kā Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumu. Pieteicējas rīcība, piedāvājot mazumtirgotājiem atsevišķus maizes veidus iepakojumos, uz kuriem ir uzdrukāta noteikta tirdzniecības cena, nav uzskatāma par minētās tiesību normas pārkāpumu. Pēc Konkurences padomes domām akciju mērķis bijis ietekmēt tālākpārdošanas cenas, un līdz ar to šāda rīcība uzskatāma par konkurences ierobežošanu. Šie Konkurences padomes secinājumi ir nepamatoti turpmāk minēto iemeslu dēļ.

[2.2.1] Cenas, kas bija uzdrukātas uz konkrēto maizes veidu iepakojuma, ir vērtējamas kā maksimālās cenas, kuru noteikšana tālākpārdošanai nav Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums.

Ministru kabineta 2004.gada 27.aprīļa noteikumu Nr.434 „Par vertikālo vienošanos atbrīvošanu no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma” 9.1.punkts nosaka, ja tiek konstatēts, ka vienošanās tirgus dalībnieku starpā ierobežo maksimālo, nevis minimālo tālākpārdošanas cenu noteikšanu, šāda vienošanās var tikt atbrīvota no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma, ja tirgus dalībnieka tirgus daļa nepārsniedz Ministru kabineta noteikumos paredzēto sliekšni.

Uz to, ka cenas uzskatāmas par maksimālajām, norāda pieteicējas motīvs – nodrošināt, lai akcijas laikā mazumtirgotājiem sniegtās vairumtirdzniecības cenu atlaides tiktu atspoguļotas mazumtirdzniecības cenās, un tādējādi no tām labumu gūtu arī patērētāji. No ekonomikas viedokļa nav nekāda pamata tādas akcijas, kuras mērķis ir veicināt preces pieprasījumu un pārdošanas apjomu, ietvaros fiksēt minimālās, nevis maksimālās preces cenas. Fiksējot minimālās cenas, pieteicēja nevarētu panākt, lai mazumtirgotāji akcijas laikā tirgotu atsevišķus maizes veidus par cenām, kas tuvākas vairumtirdzniecības cenām. Arī uz iepakojumiem uzdrukāto cenu ekonomiskais efekts pamato apgalvojumu, ka pieteicēja akciju laikā noteica maksimālās cenas, tā kā mazumtirgotājiem nebija un arī nevarēja būt jebkādu šķēršļu tirgot maizi par zemākām cenām nekā tās, kas bija uzdrukātas uz iepakojuma. Pieteicēja neveica nekādus reālo mazumtirdzniecības cenu kontroles pasākumus un nepiemēroja nekādas sankcijas mazumtirgotājiem, kuri nevēlējās piedalīties akcijās. Eiropas Komisijas un Pirmās Instance tiesas prakse liecina, ka šādi pasākumi ir obligāts priekšnoteikums, lai konstatētu tālākpārdošanas cenu noteikšanu.

Konkurences padome Lēmumā nav konstatējusi, ka pieteicēja būtu īstenojusi kontroli pār mazumtirgotājiem, kuri piedalījās akcijās, vai noteikusi

sankcijas pret mazumtirgotājiem, kuri nepiedalījās akcijās. Gluži pretēji Lēmumā atzīts, ka mazumtirgotāji varēja brīvi izvēlēties piedalīties akcijās vai nē. Tā kā pieteicēja nav un nebija ieinteresēta samazināt konkurenci mazumtirgotāju starpā attiecībā uz pieteicējas produkciju (konkurence viena zīmola ietvaros), tas nemēģināja kavēt cenu tālāku pazemināšanu vēl zem uzdrukāto cenu līmeņa. Tātad, ievērojot Eiropas Komisijas un Pirmās Instance tiesas prakses vadlīnijas, atbildētāja nav pierādījusi, ka pieteicēja būtu noteikusi mazumtirgotājiem saistošas tālākpārdošanas cenas. Līdz ar to uz pieteicējas rīkotajās akcijās iekļautajiem maizes veidiem uzdrukātās cenas uzskatāmas par maksimālajām cenām, tāpēc atbildētājai bija jāizvērtē, vai uz pieteicēju nav attiecināms atbrīvojums no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas aizlieguma.

[2.2.2] Ierobežojot tālākpārdošanas cenu noteikšanas termiņu akciju laikā līdz vienam mēnesim gadā, atbildētāja ir nodarbojusies ar tiesību normu jaunradi. Taču atbildētājai nav tiesību veidot jaunas tiesību normas. Vēl jo vairāk, atbildētājai nav tiesību piemērot jaunradītas tiesību normas ar atpakaļejošu spēku, kā atbildētāja to ir darījusi attiecībā uz pieteicēju. Iepriekš šāda prakse nav bijusi nodibināta ne Konkurences padomes lēmumos, ne tiesu spriedumos, tādēļ secināms, ka Konkurences padome veikusi tiesību jaunradi, nosakot konkrētus ierobežojumus attiecībā uz tālākpārdošanas cenu noteikšanu mārketinga akcijās, taču Konkurences padomei nav tiesību nodarboties ar tiesību jaunradi – tāds pilnvarojums tai nav dots ne likumā, ne likumpamatotajos normatīvajos aktos.

Tiesību jaunradi iestādēm aizliedz likuma atrunas princips. To aizliedz arī samērīguma princips. Pat ja tiesa vērtētu, ka Lēmumā noteiktais akciju ilguma ierobežojums nav jaunas tiesību normas radīšana, bet gan tikai Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas paplašināta interpretēšana, jāņem vērā, ka pēc Konkurences padomes domām mārketinga akcijas, kas ietver tālākpārdošanas cenu fiksēšanu, nav pilnībā aizliegtas Latvijas konkurences tiesību ietvaros. Tātad pieteicēja neveica darbību, kas ir likumā aizliegta, bet gan veica atļautu darbību pārāk ilgā laika periodā. Tas, ka pēc atbildētājas domām šāda darbība atļauta tikai vienu mēnesi gada laikā, nevar būt par pamatu, lai šādu ierobežojumu retroaktīvi attiecinātu uz pieteicēju. Bez tam atbildētāja Lēmumā nav ietvērusi jebkādu pamatojumu savam uzskatam, ka ātri apgrozāmām precēm tālākpārdošanas cenu fiksēšana pieļaujama tikai vienu mēnesi gada laikā. Tas ir pretrunā iestādes pienākumam pamatot administratīvos aktus, līdz ar to atbildētāja nebija tiesīga konstatēt konkurences tiesību pārkāpumu pieteicējas rīcībā, pamatojoties uz jaunradītu tiesību normu par pieļaujamo akciju ilgumu, kuru ietvaros nav aizliegts noteikt tālākpārdošanas cenas.

[3] Konkurences padome lietā sniegtajā rakstveida paskaidrojumā uzskata pieteicējas pieteikumu par pilnībā noraidāmu, pamatojoties uz Lēmumā ietvertajiem un turpmāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Konkurences likumā un saskaņā ar to izdotajos normatīvajos aktos nav atļautas vienošanās ne par fiksēto, ne minimālo tālākpārdošanas cenu noteikšanu. Atbilstoši Eiropas Komisijas nostādnēm vertikālo ierobežojumu jomā (2000/C291/01) ražotāja rīcība, norādot tālākpārdošanas cenu uz iepakojuma, tiek vērtēta kā cenas noteikšana. Turklāt sankciju piemērošana mazumtirgotājiem, kuri nevēlējās piedalīties akcijās, būtu uzskatāma par citu tirgus dalībnieku piespiešanu veikt darbības, kas atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 19.oktobra noteikumiem Nr.862 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā minētajiem pārkāpumiem” ir vērtējamas kā atbildību pastiprinošs apstāklis.

[3.2] Konkurences padome noteica, ka ātri apgrozāmām precēm pieļaujama tālākpārdošanas cenu fiksēšana akcijās, kuru termiņš viena gada laikā nepārsniedz vienu kalendāro mēnesi. Ņemot vērā, ka viens no Konkurences padomes uzdevumiem ir informēt sabiedrību par konkurences aizsardzības, saglabāšanas un attīstības jautājumiem, Konkurences padome uzskatīja par nepieciešamu skaidrot tirgus dalībniekiem pieļaujamo uzvedības modeli līdzīgos gadījumos. Līdz ar to Konkurences padome interpretēja normatīvo aktu normas, piemērojot vispārējos tiesību principus.

[3.3] Pieteicējai nebija pamata uzskatīt, ka viņas veiktās darbības Vislatvijas akciju laikā būtu atļautas Konkurences likumā un saskaņā ar to izdotajos normatīvajos aktos. Tādēļ pieteicējai nav pamata prasīt soda nepiemērošanu par pārkāpumu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 20.decembra spriedumu nolemts noraidīt AS „Hanzas maiznīcas” pieteikumu par Lēmuma atcelšanu. Tiesas spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem motīviem.

[4.1] Pārbaudot lietā iesniegtos pierādījumus par pamatotu atzīstams Konkurences padomes secinājums, ka fiksētas tālākpārdošanas cenas noteikšana ļāva pieteicējai veikt mazumtirdzniecības cenu kontroli atsevišķiem maizes veidiem. Līdz ar to ar šo paņēmieni tika tieši ierobežota mazumtirgotāju brīvība noteikt maizes tālākpārdošanas cenu, kas negatīvi ietekmēja cenu konkurenci starp mazumtirgotājiem – samazināja preču markas iekšējo konkurenci un cenas kļuva pārredzamas.

[4.2] Attiecībā uz Konkurences padomes secinājumiem par akcijas termiņa saprātīgu interpretāciju, par pamatotu atzīstama Konkurences padomes veikto secinājumu loģiska argumentācija.

[4.3] Tiesa atzina, ka pieteicējas darbības maizes mazumtirdzniecības (realizācijas) tirgū Latvijas teritorijā 2004. un 2005.gadā, realizējot atsevišķus maizes veidus ar uz iepakojuma fiksētām cenām,

ierobežoja mazumtirgotāju brīvību noteikt atsevišķu maizes veidu tālākpārdošanas cenas. Līdz ar to tālākpārdošanas cenas nepārprotami tika ietekmētas, un šāda pieteicējas rīcība uzskatāma par konkurences ierobežošanu, jo tā satur Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā paredzētās aizliegtās vienošanās pazīmes.

[4.4] Tiesa atzina, ka Konkurences padome darbojas Konkurences likumā noteikto pilnvaru ietvaros, Konkurences padomei bija tiesības pieņemt šajā lietā lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu un, pastāvot lietā konstatētajiem apstākļiem, Lēmums ir tiesisks un pamatots, līdz ar to attaisno pieteicējam uzlikto pienākumu samaksāt uzlikto naudas sodu Ls 11709 apmērā.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 20.decembra spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūdza atcelt pilnībā Lēmumu vai atcelt Lēmumu daļā par naudas soda Ls 11709,00 apmērā uzlikšanu, vai grozīt Lēmumu, samazinot uzlikto naudas sodu pēc tiesas ieskata. Apelācijas sūdzībā pieteicēja norādīja, ka spriedums ir nepamatots turpmāk minēto iemeslu dēļ.

[5.1] Tiesa nav pamatojusi, kāpēc pievienojas Konkurences padomes apgalvojumam, ka pieteicēja fiksējusi atsevišķu maizes veidu mazumtirdzniecības cenas Vislatvijas akciju laikā 2004. un 2005.gadā. Kā atkārtoti norādījusi pieteicēja, gan pieteikumā, gan rakstveida un mutvārdu paskaidrojumos tiesai, Konkurences padome nav pierādījusi, ka pieteicēja būtu fiksējusi mazumtirdzniecības cenas.

Kā uz vienīgo pierādījumu šim Lēmumā ietvertajam apgalvojumam, tiesa atsaukusies uz informāciju, kuru Konkurences padome saņēmusi no citiem tirgus dalībniekiem, pamatojoties uz Konkurences likuma 26.panta otro daļu (sprieduma 6.lpp.). Saskaņā ar šo informāciju pieteicēja 2004. un 2005.gadā rīkoja tirdzniecības akcijas, kuru laikā mazumtirgotājiem tika piedāvātas atsevišķas preces – maize „Māra”, „Saimes baltmaize sagriezta”, „Saimes formas maize” un „Vārpas baltmaize sagriezta” iepakojumos, uz kuriem bija uzdrukāta/ar uzlīmi izvietota mazumtirdzniecības cena akcijas laikā. Taču saskaņā ar Eiropas Kopienų tiesībām šāda informācija nav uzskatāma par pietiekamu pierādījumu mazumtirdzniecības cenu fiksēšanas konstatēšanai, ja papildus tam nav savākti citi pierādījumi, piemēram, konstatēts, ka ražotājs īstenojis kontroli pār mazumtirgotājiem, kuri piedalījās akcijās, vai sankcijas pret mazumtirgotājiem, kuri nepiedalījās akcijās. (Pirmās instances tiesas spriedums lietā *JCB Service v. Commission* [2004] 4 CMLR 1346, Eiropas Komisijas lēmums lietā *Yamaha*, COMP/37.875 [2003]). Šādu papildus pierādījumu Konkurences padomes lietā Nr.P/05/06/2 nav un arī nevar būt, jo pieteicēja neīstenoja jebkādas kontroles pasākumus pret mazumtirgotājiem, kuri nepiedalījās akcijās.

[5.2] Tiesa nepamatoti atzinusi par pierādītu Konkurences padomes apgalvojumu, ka pieteicējas darbības Vislatvijas akciju laikā 2004. un 2005. gadā kvalificējamās kā mazumtirdzniecības cenu fiksēšana.

[5.3] Tiesa nepareizi izvērtējusi pierādīšanas pienākuma sadali starp pieteicēju un Konkurences padomi, kā rezultātā nepamatoti secinājusi, ka uz pieteicēju gulstas pienākums pierādīt, ka konkrētajā gadījumā piemērojams atbrīvojums no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas aizlieguma, pamatojoties uz to, ka pieteicējas noteiktās mazumtirdzniecības cenas uzskatāmas par maksimālajām, nevis fiksētajām.

Pienākums pierādīt Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu gulstas uz Konkurences padomi. Pieteicējai nav pienākuma pierādīt savu nevainīgumu, kamēr Konkurences padome nav pierādījusi, ka pieteicēja ir izdarījusi Konkurences likuma pārkāpumu. Konkurences padome nav pierādījusi Lēmumā ietverto apgalvojumu, ka pieteicējas darbības Vislatvijas akciju laikā 2004. un 2005.gadā kvalificējamās kā mazumtirdzniecības cenu fiksēšana.

[5.4] Tiesa nevērtēja pieteicējas argumentus, kāpēc pieteicējas noteiktās vai ieteiktās tālākpārdošanas cenas atsevišķām precēm akciju laikā 2004. un 2005.gadā bija maksimālās tālākpārdošanas cenas, nevis fiksētās cenas, kā rezultātā attiecībā uz pieteicēju bija piemērojams Ministru kabineta noteikumu Nr.434 „Par vertikālu vienošanos aizlieguma” 2.punktā paredzētais atbrīvojums no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpuma. Tāpat tiesa nav vērtējusi informāciju, kuru pieteicēja šajā sakarā sniedza Konkurences padomei lietas Nr.P/05/06/2 izmeklēšanas laikā. Līdz ar to, nav pamatots tiesas secinājums, ka pieteicēja nav pierādījusi, ka akciju laikā noteiktās cenas bija maksimālās cenas.

[5.5] Tiesa nepamatoja, kāpēc pievienojas Konkurences padomes secinājumam, ka pieteicējas darbības Vislatvijas akciju laikā 2004. un 2005.gadā ierobežojušas mazumtirgotāju brīvību noteikt atsevišķu maizes veidu mazumtirdzniecības cenas, ka līdz ar to mazumtirdzniecības cenas tika ietekmētas un šāda pieteicējas rīcība uzskatāma par konkurences ierobežošanu.

Konkurences padome Lēmumā nav atsaukusies ne uz vienu pierādījumu, kas pamatotu apgalvojumu, ka pieteicēja ierobežojusi mazumtirgotāju brīvību noteikt atsevišķu maizes veidu mazumtirdzniecības cenas, izņemot pašu faktu, ka Vislatvijas akciju laikā pieteicēja mazumtirgotājiem piedāvāja realizēt atsevišķus maizes veidus, uz kuru iepakojuma bija izvietota preces cena. Nav pierādījumu par jebkādiem kontroles pasākumiem pret mazumtirgotājiem, kuri piedalījās akcijās, vai sankcijām pret mazumtirgotājiem, kuri nepiedalījās akcijās. Līdz ar to nav pamata apgalvojumam, ka mazumtirgotājiem tika liegta iespēja pašiem noteikt šo atsevišķo maizes veidu mazumtirdzniecības cenas, veikala plauktā

pie attiecīgās preces izvietojot savas cenu zīmes, un tādējādi konkurēt savā starpā.

[5.6] Tiesa nav vērtējusi pieteicējas argumentu, ka Konkurences padomei nebija pamata konstatēt pieteicējas darbībās Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumu, ja Konkurences padome vienlaicīgi atzina, ka tālākpārdošanas cenu fiksēšana akciju laikā, lai veicinātu preces realizāciju, ir atļauta. Pat ja pieteicējas darbības būtu atzīstamas par mazumtirdzniecības cenu fiksēšanu, Konkurences padomei bija jāpiemēro pašas ieviestais izņēmums no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā ietvertā aizlieguma, saskaņā ar ko tālākpārdošanas cenu fiksēšana akciju laikā, lai veicinātu preces realizāciju, ir atļauta.

[5.7] Tiesa nepamatoti atzina par pareizu Konkurences padomes Lēmumā noteiktā ierobežojuma akciju termiņam ātri apgrozāmām precēm – viens kalendārais mēnesis gada laikā, piemērošanu attiecībā uz pieteicēju ar atpakaļejošu spēku. Neanalizējot sīkāk šāda ierobežojuma pamatotību (piemēram, kāpēc Konkurences padome lēmusi par labu vienam, nevis diviem mēnešiem), tiesa nav ņēmusi vērā APL 11.pantā ietverto likuma atrunas principu, saskaņā ar ko personai nelabvēlīgu administratīvo aktu iestāde var izdot uz Satversmes, likuma, kā arī uz starptautisko tiesību normas pamata. Šajā gadījumā pieteicējai nelabvēlīgs administratīvais akts izdots uz iestādes jaunradītas tiesību normas pamata, jo, kā spriedumā atzina tiesa, Latvijas Republikā spēkā esošajos normatīvajos aktos nav ierobežots akciju ilgums. Tātad noteiktā ierobežojuma vienīgais pamats ir Lēmums.

[5.8] Tāpat jaunradītās tiesību normas piemērošana attiecībā uz pieteicēju ar atpakaļejošu spēku, tādējādi radot pieteicējai nelabvēlīgas tiesiskas sekas, ir pretrunā ar APL 13.pantā ietverto samērīguma principu un likuma „Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību” 9.pantu, saskaņā ar ko normatīvajiem aktiem nav atpakaļejoša spēka, izņemot likumā īpaši paredzētus gadījumus.

[5.9] Savukārt tiesas arguments, ka, lai arī normatīvajos aktos nav ierobežots akciju ilgums, pieteicējai tomēr nav atļauts preču realizācijas stimulēšanas pasākumus izvērst neierobežotā laika posmā, ir pretrunā vispārīgajam tiesību principam, ka privāto tiesību subjektam ir atļauts viss, kas nav aizliegts normatīvajos aktos (sk. J.Briede „Administratīvais akts”, Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2003, 82.lpp.). Tātad Konkurences padomei nebija tiesiska pamata attiecībā uz pieteicēju piemērot Lēmumā noteikto ierobežojumu akciju termiņam ātri apgrozāmām precēm, radot pieteicējai nelabvēlīgas tiesiskas sekas – pienākumu maksāt naudas sodu.

[6] Tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos Konkurences padome lūdz apelācijas sūdzību noraidīt pilnībā, pamatojoties uz Lēmumā ietvertajiem un turpmāk norādītajiem argumentiem.

[6.1] Sankciju piemērošana mazumtirgotājiem, kuri nevēlētos piedalīties akcijās, būtu uzskatāma par citu tirgus dalībnieku piespiešanu veikt darbības, ar kurām tiek pārkāpts Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā minētais aizliegums, kas, savukārt, saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 19.oktobra noteikumu Nr.862 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā minētajiem pārkāpumiem” 20.3.punktu vērtējams kā atbildību pastiprinošs apstāklis.

[6.2] Pieteicēja ir nekorekti interpretējusi pieteikumā pieminēto Eiropas Kopienas tiesību praksi, pirmkārt, pretēji attiecīgajā tiesību normā (Konkurences likuma 11.pants, Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.pants) noteiktajam pamatprincipam („mērķis vai sekas”), otrkārt, nepieminot konkrēto Eiropas Komisijas un Eiropas Pirmās instances tiesas lietu faktiskos apstākļus.

[6.3] Konkurences likuma pantos definēti konkurences tiesību pārkāpumu veidi, norādot neizmeļošā veidā iespējamās pārkāpumu izpausmes. Ņemot vērā iespējamo pārkāpumu daudzveidīgo raksturu, tos visus nebūtu iespējams likumā paredzēt. Tādējādi tirgus dalībniekiem ir jācēnšas izprast konkurences tiesību būtību un savas darbības vai bezdarbības iespējamās tiesiskās sekas. Pie tam šāds Konkurences padomes un tiesas secinājums nekādā veidā neietekmē pieteicēju, jo vienošanās, kas ierobežo pircēja tālākpārdošanas cenas noteikšanu atbilstoši Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktam ir aizliegtas, kā rezultātā pieteicēja nebija tiesīga tādas noslēgt.

[7] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvji apelācijas sūdzību uzturēja, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

Atbildētājas pārstāve apelācijas sūdzību neatzina uz rakstveida paskaidrojumos norādītajiem motīviem.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Konkurences likuma (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2008.gada 15.aprīlim) 11.panta pirmās daļas 1.punkts paredz, ka ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem.

Lēmumā konstatēts, ka pieteicēja 2004. un 2005.gadā rīkoja Vislatvijas akciju, kuras laikā preces – maizi – realizēja iepakojumos, uz kuriem bija

uzdrukāta un ar uzlīmi izvietota fiksēta mazumtirdzniecības cena, un atzīts, ka pieteicējas neatļauta rīcība izpaudusies kā atsevišķu maizes veidu mazumtirdzniecības cenu fiksēšana laika periodā, kas ievērojami pārsniedz parasti maizes produkcijai rīkoto akciju termiņu. Piedaloties šajā akcijā, mazumtirgotāji piekrita pārdot atsevišķus maizes veidus par fiksētu cenu, kas uzdrukāta un ar uzlīmi izvietota uz maizes iepakojuma. Fiksētas tālākpārdošanas cenas noteikšana ļāva pieteicējai veikt mazumtirdzniecības cenu kontroli atsevišķiem maizes veidiem mazumtirdzniecībā, līdz ar to tieši ierobežojot mazumtirgotāju brīvību noteikt maizes tālākpārdošanas cenu.

No minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka lietā ir jākonstatē, vai pieteicēja ir tieši ierobežojusi mazumtirgotāju brīvību noteikt maizes tālākpārdošanas cenu, tādējādi kavējot, ierobežojot vai deformējot konkurenci.

[10] Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka lietā nepastāv strīds, ka lietas ietvaros kā konkrētais tirgus nosakāms maizes mazumtirdzniecības tirgus Latvijas teritorijā un ka Lēmumā pareizi konstatēta pieteicējas tirgus daļa pēc apjoma un pēc apgrozījuma 2004.gadā.

Lietā nepastāv arī strīds, ka pieteicēja ir vienojusies ar mazumtirgotājiem Vislatvijas akcijas ietvaros realizēt mazumtirdzniecībā maizi, uz kuras iepakojuma ir piestiprināta uzdrukāta uzlīme ar cenas norādi.

[11] Konkurences likuma 11.panta ceturtā daļa paredz, ka Ministru kabinets izdod noteikumus, kuri reglamentē atsevišķu tirgus dalībnieku vienošanās, lēmumus un saskaņotu darbību, kas tiek atbrīvota no šā panta pirmajā daļā minētajiem aizliegumiem, ja šī darbība atbilst konkrētām šajos noteikumos izvirzītajām prasībām un atsevišķu tirgus dalībnieku vienošanās, lēmumus un saskaņotu darbību, par kuru nav jāinformē Konkurences padome saskaņā ar šā panta otro un trešo daļu, ja šī darbība būtiski neietekmē konkurenci.

Pamatojoties uz minēto normu, izdoti Ministru kabineta 2004.gada 27.aprīļa noteikumi Nr.434 „Par vertikālo vienošanos atbrīvošanu no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma” (zaudējuši spēku no 2008.gada 1.oktobra).

Saskaņā ar noteikumu 2.punktu noteikumi nosaka atsevišķu tirgus dalībnieku vertikālās vienošanās, kuras tiek atbrīvotas no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minētajiem aizliegumiem, ja šīs vienošanās atbilst visām šajos noteikumos minētajām prasībām, un atsevišķu tirgus dalībnieku vertikālās vienošanās, par kurām nav jāinformē Konkurences padome saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta otro un trešo daļu, ja šī darbība būtiski neietekmē konkurenci.

Savukārt atbilstoši noteikumu 9.1.apakšpunktam noteikumu 2.punktā minēto atbrīvojumu nepiemēro, ja pircēja tālākpārdošanas cenas noteikšanas

ierobežošana, izņemot maksimālo tālākpārdošanas cenu noteikšanu vai tālākpārdošanas cenu ieteikšanu.

No minētajām normām Administratīvā apgabaltiesa secina, ka konkurences normatīvie akti nepieļauj pircēja tālākpārdošanas cenas noteikšanu, tomēr pieteicējai, nepārkāpjot Konkurences likuma nosacījumus, bija tiesības vienoties ar mazumtirgotājiem par preces pārdošanas cenu, bet tikai gadījumā, ja tā ir maksimālā vai ieteicamā tālākpārdošanas cena.

Lietā ir strīds, vai uz iepakojuma norādītā cena ir maksimālā mazumtirdzniecības cena vai fiksētā cena.

[12] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzībā pamatoti atzīts, ka, interpretējot Konkurences likuma normas, kas analogas Eiropas Kopienas dibināšanas līguma normām, ir pamatoti atsaukties uz Eiropas Kopienu tiesu praksi. Apgabaltiesa uzskata, ka analogu normu interpretācijā ir izmantojama arī Eiropas Komisijas noteiktā dalībvalstīm saistošā normu piemērošanas prakse.

Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta 1.daļas a) apakšpunkts paredz, ka kā nesaderīgi ar kopējo tirgu ir aizliegti visi nolīgumi uzņēmumu starpā, uzņēmumu apvienību lēmumi un saskaņotas darbības, kas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un kuru mērķis vai sekas ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci kopējā tirgū, un jo īpaši darbības, ar kurām tieši vai netieši nosaka iepirkuma vai pārdošanas cenas, vai kādus citus tirdzniecības nosacījumus.

No minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka Konkurences likuma normas ir analogas Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta 1.daļas a) apakšpunkta regulējumam.

[13] Eiropas Komisijas paziņojumā „Pamatnostādnes vertikālo ierobežojumu jomā” ([http://eur-lex.europa.eu/LexUriSer/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000Y1013\(01\):LV:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriSer/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000Y1013(01):LV:HTML)) (turpmāk – pamatnostādnes) izklāstīti vertikālo vienošanos novērtējuma principi saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.pantu un šīs pamatnostādnes neskar interpretāciju, ko var sniegt Pirmās instances tiesa un Eiropas Kopienu Tiesa attiecībā uz 81. panta piemērošanu vertikālu vienošanos gadījumā.

Pamatnostādņu 47.punkts paredz, ka Eiropas Komisijas 1999.gada 22.decembra Regulas (EK) Nr.2790/1999 par Līguma 81.panta 3.punkta piemērošanu vertikālo vienošanos kategorijām un saskaņotu darbību 4.panta a) apakšpunktā minētie skaidri definētie ierobežojumi attiecas uz tālākpārdošanas cenas uzturēšanu (TCU), proti, vienošanās vai saskaņota prakse, kuras tiešs vai netiešs mērķis ir noteikt fiksētu vai minimālu tālākpārdošanas cenu vai fiksētu vai minimālu cenu līmeni, kas jāievēro pircējam. Tādu līguma noteikumu vai saskaņotas prakses gadījumā, kas tieši nosaka tālākpārdošanas cenu, ierobežojums ir skaidri redzams. TCU tomēr

var īstenot arī netiešā veidā. Piemēram, vienošanās, kas nosaka peļņas normu izplatīšanai, paredz maksimālās atlaides, ko izplatītājs var piešķirt no noteiktās cenas, un paredz, ka piegādātājs piešķir reklāmas izmaksu atlaides vai atmaksājumus, ņemot vērā attiecīgo cenu līmeni, un sasaista paredzēto tālākpārdošanas cenu ar konkurentu tālākpārdošanas cenām, draudiem, iebiedēšanu, brīdinājumiem, soda naudu, piegāžu kavēšanu vai apturēšanu vai līguma pārtraukšanu saistībā ar noteiktā cenu līmeņa ievērošanu. Tiešus vai netiešus cenas noteikšanas līdzekļus var padarīt efektīvākus, apvienojot tos ar pasākumiem, kuri palīdz identificēt izplatītājus, kas ir samazinājuši cenas – piemēram, cenu uzraudzības sistēmas ieviešana vai mazumtirgotāju saistības ziņot par citiem izplatītājiem tīklā, kas neievēro standarta cenu līmeni. Tiešu vai netiešu cenu noteikšanu tāpat arī var padarīt efektīvāku, apvienojot to ar pasākumiem, kas var samazināt pircēja vēlmi pazemināt tālākpārdošanas cenu, piemēram, piegādātājs uzdrukā ieteicamo tālākpārdošanas cenu uz preces vai arī piegādātājs liek pircējam piemērot noteikumu par klientu ar vislielākās labvēlības režīmu. Tos pašus netiešos līdzekļus un tos pašus „atbalsta” pasākumus var izmantot, lai maksimālās vai ieteicamās cenas darbotos kā TCU. Taču tas, ka piegādātājs nodod pircējam ieteicamo cenu vai maksimālo cenu sarakstu, nav pašsaprotami jāuzskata par TCU.

No minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka Eiropas Komisija atzinusi un Eiropas Savienības dalībvalstīm kā saistošu noteikusi, ka piegādātāja rīcība, uzdrukājot ieteicamo tālākpārdošanas cenu uz preces, ir uzskatāma par tālākpārdošanas cenas noteikšanu, kas var samazināt pircēja vēlmi pazemināt tālākpārdošanas cenu, un tādējādi šādas darbības ir atzīstamas par konkurencei neatbilstošām. Apgabaltiesas ieskatā nav būtiski konstatēt, vai pats piegādātājs tālākpārdošanas cenu ir uzskatījis par fiksēto, ieteicamo, minimālo vai maksimālo.

[14] Lai analizētu vertikālo ierobežojumu iespējamo negatīvo ietekmi, tie pamatnostādņēs lietderības nolūkos tiek iedalīti četrās grupās. Tālākpārdošanas cenu uzturēšanas grupā (TCU) ietilpst vienošanās, kuru galvenā iezīme ir tā, ka pircējam ir pienākums vai viņu rosina pārdot preces tālāk par cenu, kas nav zemāka par noteiktu cenu vai nav augstāka par noteiktu cenu, vai arī par noteiktu cenu. Šajā grupā ietilpst minimālā, fiksētā, maksimālā un ieteiktā tālākpārdošanas cena. Maksimālās un ieteiktās tālākpārdošanas cenas, kas nav skaidri definēti ierobežojumi, tomēr var atstāt konkurenci samazinošu ietekmi (pamatnostādņu 111.punkts). Ir divi galvenie TCU negatīvās ietekmes veidi attiecībā uz konkurenci 1) preču markas iekšējās konkurences samazināšanās, un 2) labāka cenu pārredzamība. Fiksētās vai minimālās TCU gadījumā izplatītāji vairs nevar konkurēt attiecībā uz konkrētās preču markas cenu, kā rezultātā pilnībā likvidē preču markas cenas iekšējo konkurenci. Maksimālā vai ieteiktā cena tālākpārdevējiem var būt galvenais elements, kā rezultātā vairāk vai mazāk

vienoti tiek piemērota attiecīgā cena. Labāka cenu pārredzamība un atbildība par cenu izmaiņām atvieglo horizontālu slepenu vienošanos slēgšanu starp ražotājiem un izplatītājiem – vismaz koncentrētā tirgū. Preču markas iekšējās konkurences samazināšanās, kā rezultātā samazinās spiediens attiecībā uz konkrētu preču cenu, var netieši izraisīt preču markas savstarpējās konkurences samazināšanos (pamatnostādņu 112.punkts).

No minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka jau maksimālās un ieteicamās cenas noteikšana rada draudus konkurencei, fiksētas cenas noteikšana pilnībā likvidē cenas iekšējo konkurenci.

[15] Pieteicējas minētajā Eiropas Pirmās instances lēmumā lietā *JCB Service v Commission* tiesa noraidīja Eiropas Komisijas lēmumu daļā, kurā bija konstatēts cenu fiksēšanas pārkāpums. Tiesa norādīja, ka *JCB* (tirgus dalībnieks, kura darbībās Eiropas Komisija bija konstatējusi Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta pārkāpumu) darbības bija vērstas uz savas *ex-works* cenas noteikšanu, kā arī ieteicamo mazumtirdzniecības cenu noteikšanu. Lai gan *JCB* ietekme uz mazumtirdzniecības cenām bija ievērojama, tā pamatā vērtējama kā ražotāja prakse saskaņā ar ko tas izstrādā ieteicamo mazumtirdzniecības cenu sarakstus un fiksē iekšējā izplatītāju tīkla ietvaros izstādāmajos rēķinos uzrādāmās cenas, vadoties no mazumtirdzniecībā nosakāmajām vēlamajām cenām. Bez tam ieteiktās mazumtirdzniecības cenas, lai gan stingri indikatīvas, tomēr nebija saistošas. Nekas nenorāda uz to, ka *JCB* centieni jebkādā veidā ietekmēt izplatītājus un mudināt nepārdot par cenām, kuras uzskatāmas par pārāk zemām, būtu bijuši saistīti ar spaidiem. [...] Tiesa noteikusi, ka attiecībās starp franšīzes devēju un franšīzes ņēmēju, rekomendējamās cenas paziņošana pati par sevi neveido konkurences ierobežojumu, ja vien attiecībā uz rekomendēto cenu pušu starpā netiek uzsāktas saskaņotas darbības [...] (sprieduma 130., 131.punkts)

No minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pamatnostādņēs noteiktais nav pretrunā ar tiesas spriedumā noteikto. Tiesas spriedumā ir atzīts, lai konstatētu konkurences pārkāpumu, nav pietiekami konstatēt, ka ir izstrādāti ieteicamo mazumtirdzniecības cenu saraksti un fiksētas iekšējā izplatītāju tīkla ietvaros izstādāmajos rēķinos uzrādāmās cenas, bet nepieciešams pierādīt, ka piegādātāja centieni ietekmēt preču pārdošanu par noteiktām cenām būtu bijuši saistīti ar spaidiem. Arī pamatnostādņu 47.punkts paredz paredzēto tālākpārdošanas cenu uzturēšanu ar draudiem, iebiedēšanu, brīdinājumiem, soda naudu, piegāžu kavēšanu vai apturēšanu vai līguma pārtraukšanu saistībā ar noteiktā cenu līmeņa ievērošanu.

[16] Eiropas Kopienas tiesas spriedumā lietā Nr.19/77 (*Miller International Schallplatten GmbH. v. Commission of the European Communities*) atzīts, ka eksporta aizliegums, kas tika ietverts dīleru līgumos (ar mērķi saglabāt zemāku pārdošanas cenu), arī gadījumā, ja šī aizlieguma

izpildi nekontrolē, nenozīmē, ka tam nav nekāda efekta, jo tā esamība rada „vizuālu un psiholoģisku efektu”, kas pārlicina tirgotājus (un sadala tirgu).

Ņemot vērā minēto atzinumu, Administratīvās apgabaltiesas ieskatā preces cenas norādīšana uz iepakojuma ir tieši šāda vizuāla un psiholoģiska efekta radīšana, kā rezultātā pircējs (mazumtirgotājs) nav ieinteresēts samazināt fiksēto cenu, jo, zinot, ka visdrīzāk konkurents precī realizēs par cenu, kas norādīta uz iepakojuma, nebūs ieinteresēts samazināt savu peļņas daļu. Arī galapatērētājs, vizuāli konstatējot preces cenu uz iepakojuma, būs neizpratnē par cenas atšķirību: gadījumā, ja pārdošanas cena būs augstāka par to, kas norādīta uz iepakojuma, tas precī neiegādāsies, jo uzskatīs, ka mazumtirgotājs nepamatoti noteicis augstāku cenu; gadījumā, ja zemāka – galapatērētājs visdrīzāk apšaubīs preces kvalitāti, jo tā tiks realizēta par, viņaprāt, samazinātu cenu, nevis ar atlaidi.

[17] Pamatnostādnēs ir norādīti tālākpārdošanas cenu uzturēšanas riska faktori, konkrēti, iespējamais maksimālo un ieteikto cenu risks attiecībā uz konkurenci, pirmkārt, ir tāds, ka maksimālā vai ieteiktā cena tālākpārdevējiem būs galvenais elements, un to varētu ievērot visi vai lielākā daļa no viņiem. Otrs risks attiecībā uz konkurenci ir tāds, ka maksimālās vai ieteiktās cenas var atvieglot slepenu vienošanos slēgšanu starp piegādātājiem (226.punkts).

Tādējādi apstākļi, ka mazumtirgotājs varēs justies drošs par preces cenu tirgū (ņemot vērā, ka atbilstoši lietas materiāliem pieteicēja ir noslēgusi līgumus ar mazumtirgotājiem, kas pārstāv tirgus daļu, kas provizoriski pārsniedz 50 procentus), vienošanās par cenu būtiski var ierobežot konkurenci konkrētās preces segmentā.

[18] Saskaņā ar Eiropas Kopienas tiesu praksi, lai piemērotu Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta pirmo daļu, nav nepieciešams ņemt vērā faktisko līguma ietekmi, ja tā mērķis ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana. Tādējādi nav nepieciešams pierādīt faktiskās negatīvās sekas konkurencei, ja ir pierādīts fakts, ka līgumslēdzēju mērķis ir bijis kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci.

Kā Eiropas Kopienas tiesa norādījusi lietās Nr.29 un 30/83 (*Compagnie Royale Asturienne de Mines SA un Rheinzink GmbH pret Eiropas Komisiju [1984] ECR 1679*), Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta pirmās daļas izpratnē „mērķis” nenozīmē dalībnieku subjektīvo attieksmi, bet gan attiecīgās vienošanās objektīvu nozīmi un nolūku tajā ekonomiskajā kontekstā, kādā to ir domāts īstenot. Eiropas Kopienu tiesa vairākkārt ir atzinusi, ka attiecībā uz minētās tiesību normas piemērošanu saistībā ar tādu vienošanos, kas nav konkurenci ierobežojoša, kavējoša vai deformējoša saskaņā ar tās mērķi, ir tālāk jāizvērtē vienošanās sekas no konkrētā tirgus un ekonomiskā viedokļa. Šāds atzinums izteikts, piemēram, lietā Nr.56/65

(*Société La Technique Minière pret Maschinenbau Ulm GmbH [1966] ECR 234*).

No minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka parasti gadījumā, ja ir konstatēts, ka vienošanās ir konkurenci ierobežojoša saskaņā ar tās mērķi, izvērtējumu no seku viedokļa var neveikt.

[19] Pamatojoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka preces cenu uzlīmēšana uz preces iepakojuma būtiski ietekmē konkurenci un līdz ar to atzīst, ka pieteicēja, noslēdzot vienošanās par šādas preces izplatīšanu, ir pārkāpusi Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktu.

Apgabaltiesa uzskata, lai atzītu, ka pieteicēja ir izdarījusi Konkurences likuma 11.pantā noteikto pārkāpumu, nav būtiski konstatēt, kāds ir akcijas ilgums, kurā ražotājs (pieteicēja) piedāvāja daļēji vai pilnīgi kompensēt starpnieka (šajā gadījumā mazumtirgotāja) mārketinga izmaksas preču virzībai tirgū. Līdz ar to tiesa šo jautājumu neizvērtē.

[20] Pieteicēja uzskata, ka Konkurences padomei bija jāpiemēro Ministru kabineta 2004.gada 27.aprīļa noteikumos Nr.434 „Par vertikālo vienošanos atbrīvošanu no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma” (zaudējuši spēku no 2008.gada 1.oktobra) 9.1.apakšpunkta nosacījumi.

Noteikumi 2.punkts paredz, ka noteikumi nosaka atsevišķu tirgus dalībnieku vertikālās vienošanās, kuras tiek atbrīvotas no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minētajiem aizliegumiem, ja šīs vienošanās atbilst visām šajos noteikumos minētajām prasībām, un atsevišķu tirgus dalībnieku vertikālās vienošanās, par kurām nav jāinformē Konkurences padome saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta otro un trešo daļu, ja šī darbība būtiski neietekmē konkurenci. Noteikumu 91.apakšpunktā noteikts, ka noteikumu 2.punktā minēto atbrīvojumu nepiemēro, ja vienošanās tieši vai netieši satur pircēja tālākpārdošanas cenas noteikšanas ierobežošanu, izņemot maksimālo tālākpārdošanas cenu noteikšanu vai tālākpārdošanas cenu ieteikšanu.

Tā kā Administratīvā apgabaltiesa atzina, ka precei tika noteikta fiksēta cena, apgabaltiesa atzīst, ka uz šo gadījumu nevar tikt attiecināti noteikumos paredzētie atbrīvojuma nosacījumi.

[21] Konkurences likuma 12.panta pirmā un otrā daļa paredz, ja Konkurences padome konstatē tirgus dalībnieku darbībās šā likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu. Konkurences padome ir tiesīga uzlikt tirgus dalībniekiem naudas sodu līdz 5 procentu apmēram no to pēdējā finansu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 250 latu katram. Panta piektajā daļā noteikts, ka Ministru kabinets izdod noteikumus par naudas soda noteikšanas kārtību, kuros paredz finanšu gada neto apgrozījuma

aprēķināšanas īpatnības atsevišķiem gadījumiem, naudas soda apmēra noteikšanas kritērijus, atbildību mīkstināšos un pastiprinošos apstākļus, gadījumus, kad naudas sodu var samazināt vai kad tirgus dalībnieku var atbrīvot no naudas soda samaksas.

Konkurences padome noteica naudas soda apmēru pieteicējai Ls 11709 apmērā, pamatojoties uz Ministru kabineta 2004.gada 19.oktobra noteikumu Nr.862 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā minētajiem pārkāpumiem” (turpmāk – 862.noteikumi) 14., 18., 19., 21.punktu, saprātīgas tiesību normas piemērošanas principu, ņemot vērā APL 66.pantā noteiktos lietderības apsvērumus un apstākli, ka Konkurences padomes praksē lēmumi par tālākpārdošanas cenas fiksēšanu akcijas laikā nav pieņemti.

[22] Saskaņā ar 862.noteikumu 13.punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu.

Noteikumu 14.punkts paredz, ka, nosakot pārkāpuma smaguma pakāpi, ņem vērā pārkāpuma veidu, pārkāpuma radītās vai iespējamās sekas un katra iesaistītā tirgus dalībnieka lomu pārkāpumā.

Pamatojoties uz minēto, Administratīvajai apgabaltiesai lietā jāpārbauda, vai Konkurences padome naudas sodu par pārkāpumu ir noteikusi atbilstoši 862.noteikumu nosacījumiem.

[23] Tā kā šajā spriedumā Administratīvā apgabaltiesa ir atzinusi, ka pieteicēja ir veikusi pircēja tālākpārdošanas cenas noteikšanas ierobežošanu, tiesa atzīst, ka Konkurences padome pamatoti atzinusi, ka ir izdarīts smags pārkāpums, jo atbilstoši 862.noteikumu 15.punktam pēc pārkāpuma veida vertikālās vienošanās par pircēja tālākpārdošanas cenas noteikšanas ierobežošanu ir uzskatāmas par smagu pārkāpumu.

[24] 862.noteikumu 18.2.apakšpunktā paredzēts, ja izdarīts smags pārkāpums naudas soda apmēru nosaka no 0,5 līdz 1,5 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Konkurences padome, sakarā ar to, ka pieteicējas gada pārskats par iepriekšējo finanšu gadu uz lēmuma pieņemšanas brīdi vēl nebija pieejams, naudas sodu sākotnēji noteica sankcijā paredzēto minimālo sodu, ņemot vērā pieteicējas neto apgrozījumu 2004.gadā.

Tā kā pieteicējas pārkāpums notika 2004. un 2005.gadā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Konkurences padomei bija tiesības izmantot informāciju par 2004.gadu.

[25] Attiecībā uz pārkāpuma ilgumu Administratīvā apgabaltiesa konstatē turpmāk minēto.

862.noteikumu 19.punkts paredz, ka, ņemot vērā pārkāpuma ilgumu, naudas soda apmēru nosaka šādi:

1) ja pārkāpuma ilgums nepārsniedz gadu vai pārkāpums izpaužas kā vienreizēja darbība, saskaņā ar šo noteikumu 18.punktu noteikto naudas soda apmēru nepalielina;

2) ja pārkāpums ilgst vairāk par gadu, bet nepārsniedz piecus gadus, naudas sods ir līdz 0,5 % no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma;

3) ja pārkāpums ilgst vairāk par pieciem gadiem, naudas sods ir no 0,5 līdz 1 % no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka lietā pastāv strīds par pieteicējas veiktās akcijas ilgumu, tomēr no Lēmuma, lietas materiāliem un lietas dalībnieku paskaidrojumiem apgabaltiesa secina, ka lietā nepastāv strīds, ka akcijas ilgums pārsniegtu viena gada ilgumu.

Līdz ar to, lai atzītu, ka pieteicēja ir izdarījusi Konkurences likuma 11.pantā noteikto pārkāpumu, nav būtiski konstatēt, kāds ir akcijas ilgums, jo akcijas ilguma noteikšana būtu svarīga tikai naudas soda apmēra noteikšanai. Bet, ņemot vērā, ka lietā nepastāv strīds, ka pārkāpuma ilgums nepārsniedz vienu gadu, naudas soda apmēra noteikšanu akcijas ilgums konkrētajā lietā neietekmē.

Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa secina, ka naudas soda apmēra noteikšanas pamatotībai nav būtiski konstatēt, vai akcijas ilgums ir nosakāms atbilstoši Konkurences padomes viedoklim vai pieteicējas viedoklim.

[26] Attiecībā uz Lēmumā un Konkurences padomes paskaidrojumos par pieteikumu norādīto, ka ātri apgrozāmām precēm pieļaujama tālākpārdošanas cenu fiksēšana akcijas, kuru termiņš viena gada laikā nepārsniedz vienu kalendāro mēnesi, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Konkurences likums un Ministru kabineta 2004.gada 27.aprīļa noteikumi Nr.434 „Par vertikālo vienošanos atbrīvošanu no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma”, kā arī Eiropas savienības normatīvie akti un pamatnostādnes neparedz tālākpārdošanas cenu fiksēšanu akciju laikā atbrīvot no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma. Līdz ar to apgabaltiesas ieskatā, normu interpretācijā izmantojot tiesību normu sapratīgas piemērošanas principu un samērīguma principu, lai sasniegtu lietderīgāko un taisnīgāko rezultātu, Konkurences padome ir pārkāpusi tiesiskuma principu.

[27] 862.noteikumu 21.punkts paredz, ka kopējo naudas soda apmēru var samazināt (taču naudas sods nedrīkst būt mazāks par 250 latiem), ja pastāv vismaz viens no šādiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem:

1) pārkāpums pārtraukts, tiklīdz tirgus dalībnieks saņēmis no padomes informāciju par iespējamo Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā vai 13.pantā minēto pārkāpumu;

2) tirgus dalībnieks brīvprātīgi novērsis pārkāpuma sekas, pirms padome pieņēmusi lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu;

3) tirgus dalībnieks pēc savas iniciatīvas sniedzis pilnīgu un patiesu informāciju vai pierādījumus, kuriem bijusi būtiska nozīme Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā vai 13.pantā minēto pārkāpumu konstatēšanā.

Konkurences padome ir atzinusi, ka pieteicēja pēc informēšanas par iespējamo pārkāpumu to pārtrauca un ka līdz ar to naudas soda apmērs ir samazināms, pamatojoties uz noteikumu 21.1.apakšpunktu.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka Lēmumā norādītais secinājums ir pamatots.

[28] Lēmumā norādīts, ka pieteicējai naudas sods samazināts, ņemot vērā apstākli, ka Konkurences padomes praksē lēmumi par tālākpārdošanas cenas fiksēšanu akcijas laikā nav pieņemti, ka pārkāpums pārtraukts pēc informācijas saņemšanas par iespējamo pārkāpumu un ka labums sabiedrības interesēm var tikt sasniegts ar mazāka naudas soda piemērošanu nekā saskaņā ar 862.noteikumu 18.2.punktu aprēķinātais naudas sods. Rezultātā Konkurences padome samazināja pieteicējai naudas sodu līdz 11709 latiem, t.i., naudas soda apmērs noteikts 0,1 procenta apmērā no pieteicējas 2004.gada neto apgrozījuma.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka atbildētāja ir izvērtējusi visus 862.noteikumos paredzētos naudas soda apmēra noteikšanas nosacījumus, ir izdarījusi lietderības apsvērumus un noteikusi naudas sodu, kas atbilstoši 862.noteikumiem tiek noteikts par vieglu pārkāpumu.

Apgabaltiesa nekonstatē apstākļus, kas būtu pamatā Lēmumā noteiktā naudas soda samazināšanai un kurus nebūtu izvērtējusi Konkurences padome. Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka Lēmumā noteiktais naudas soda apmērs ir tiesisks un samērīgs.

[29] Pamatojoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots.

[30] Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesas izdarītie secinājumi ir analogi apelācijas instances tiesas spriedumā norādītajiem un ka pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks un pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Akciju sabiedrības „Hanzas maiznīcas” pieteikumu par Konkurences padomes 2006.gada 29.marta lēmuma Nr.E02-25 atcelšanu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja

U.Mihailova

Tiesneši

S.Kanenberga

E.Puriņš